వేదాంత గ్రంథాలు

శ్రీరస్తు.

శ్రీసద్గురుప్రదర్శని.

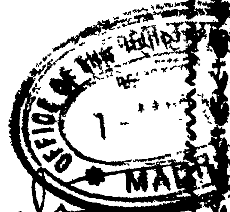
ఇది

పోదిరాజు ఆదినారాయణచే

రచియింపంబడి

తెనాలి పురమున

ప్రకటింపంబడియె.

తెనాలి

సీతావిలాస ముద్రాక్షరశాలయందు

జే॥జో॥సూ॥ ప్రకాశరావుగారిచే

ముద్రింపంబడియె.

1913.

ఉపోద్ఘాతము.

శ్రీమత్పరమహంస పరివ్రాజకాచార్యవర్యులును శ్రీమత్సద్గురుమూర్తులును అగు శ్రీకులదుర్గాప్రసాదరావుగారు లోకోపకారార్థమై ముముక్షువులగు జనులకు ఓంకార వర్ణ రహిత మోక్ష పదము నొసంగ దక్షతవహించియున్న వారు గావున అయ్యాపేక్షగలవారలు అమ్మహానుభావు నాశ్రయించి ధన్యులగుదురుగాకయని యూహించి వారిప్రభావంబు వెల్లడిపరుప నుద్దేశించి గురుశిష్యులమగు మాయుభయుల సాంత్రంబంబున తెలిపిన యుక్తి చెప్పుల్లపను విశదముకాగలదని తలచి అట్లు చేయుచున్నారము.

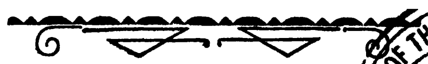
ఇట్లు

బుధజనవిధేయుఁడు,

పోచిరాజు ఆదినారాయణ.

విషయసూచిక.

శ్రీ సద్గురు ప్రదర్శని.

గురువందనము.

గురుర్బ్రహ్మ గురుర్విష్ణుః । గురుదేవో మహేశ్వరః ।
గురుసాక్షాత్పరబ్రహ్మ । తస్మై శ్రీగురవేనమః ॥

వశిష్ఠసంభావనము:—గురుసంభావనము

ఏమహానుభావు సందర్శనమాత్రంబున లోకంబులోని జీవులకు అజ్ఞానాంధంబువిరిసి జ్ఞానోదయంబై పరమగురువులాభంబుకలిగి ఎఱుకతత్త్వంబు నుపదేశంబై జరామరణములనుండి నివర్తియగుచున్నదో యట్టి, సర్వసాక్షియును కార్యకారణస్వరూపియునగు వశిష్ఠ ప్రదక్షిణ ప్రణామపూర్వకముగా సంభావించి "నీవేబ్రహ్మమగు"వనని నాకు తెలుపబోవు నస్మదాచార్యవర్యులగు శ్రీకుల దుర్గాప్రసాదరావుగారిని పరబ్రహ్మస్వరూపముగనే భావించి మనమున షోడశోపచారపూజసల్పి సర్వోపచారసారసంగ్రహంబగు ప్రదక్షిణ ప్రణామంబొనర్చి పరమహంస పరివ్రాజకాచార్యవర్యులును ముముక్షువులకు మోక్షమొసంగ దక్షులును అగు శ్రీకుల దుర్గాప్రసాదరావుగారి ప్రభావంబు తేటపరుప నుద్దేశించి గురుశిష్యులమగు మాయుభయుల చారిత్రంబును సంగ్రహముగా వివరింపుచున్నాఁడను.

ఆర్యులారా !

1. నాజననస్థానాదికములు:—నాపేరు పోచిరాజు ఆదినారాయణ, గ్రామం పెనుగుదురుపాడు బాపట్లతాలూకా, గుంటూరుజిల్లా.

2. మాగురువులవారి జననస్థానాదికములు:—మాగురువులవారి పేరు చివుకుల వెంకటసుబ్బశాస్త్రిగారు మఱియు వారు శ్రీకుల దుర్గాప్రసాదరావుగారనియును నామాంతరము పెట్టుకొనియున్నారు.

3. నాజన్మకాలమున బ్రహ్మవ్రాత:— పదియేండ్లు సంవత్సరములవరకు జనసమూహమునందు వసించియు మహారణ్యవాసముపగిది దుఃఖముల గాంచుచు ఆరోగ్యము చెడి జ్ఞానమునొంది గురువును ఆరోగ్యముకొఱకును మోక్షముకొఱకును ఆశ్రయించి యథాశాస్త్రీయముగా కొమారుఁడై పుట్టి తదనంతరమున ఆయన పరమగురువని జనులకు వెల్లడించి తాను మోక్షమును ఆరోగ్యమును పొందుచు మఱికొందరిని మోక్షము పొందించునుగాతయని దేవరహస్యము.

4. మాగురువులవారి జన్మకాలమున బ్రహ్మవ్రాత:—పరమగురువై అధికారులగు శిష్యులకు మోక్షమును అనుగ్రహించునుగాతయని దేవరహస్యము.

5. నాకు బాల్యమునగల కోరిక:—విక్రమార్కునివలె తేజోవంతుఁడనై ఉదారసాహసములుగలిగి వర్తించవలెనని.

6. వశిష్ఠ సందర్శనము:—1904 వ సంవత్సరము ఏప్రిల్ నెలలో రాత్రి రెండుజాములు తిరిగినమీదట నాకు ఈవిధముగా స్వప్నమయ్యెను:— "మాయూరిలో ఒకయింటి వసారా అరుగమీద కొన్నికష్టములను తలచి తలచి సొమ్మసిల్లి నిద్రించుచుండిన నాయొద్దకు ఒక మహాపురుషుఁడు హరినామము గానముచేయుచు తాంబురమీటుచు చిరుతలు వాయించుచును వచ్చెను. వారు వచ్చినప్పుడే వారిగానము చెవులపండువు చేసెను. వారుముఖమున విభూతిధారణము కలిగియుండిరి. వ్రేలాడుదివ్వె (hanging lantern) దివ్యముగా వెలుఁగుచుండెను. వారు పరుండియున్న నాదు పాదములవద్ద నిలచిరి. వారిని నేను చక్కగా కన్నులువిప్పి చూచితినికాని నేనులేచి కూర్చుండుటకుగాని నిలుచుండుటకుగాని పూర్వమే వారు తమ కటాక్ష వీక్షణములను నాముఖమున ప్రసరింపఁజేయుచు "నీవు డెప్యూటీకలెక్టరువు అయినా అయ్యెదవు లేదా ఇన్స్పెక్టరయినా యుండెదవు" అని నానిమిత్తమాత్రపు కర్మను ముగించువాఁడలకై అట్లు భయపెట్టినట్లే పెట్టి ఆశీర్వదించి అంతర్ధానమొందిరి."

7. మాగురువులవారుపొందిన ఉపదేశవిధము:—గురువులవారి తల్లిగారు 1904 వ సంవత్సరము జనవరిలో కాలధర్మమునొందిరి. ఏప్రిల్ నెలలో శ్రీరామనవమి భద్రాచలమునకు వెళ్లుదారి మధ్యమున ఏబదియరువది సంవత్సరముల వయస్సుగల వాఁడుగా కన్పట్టు నొక సిద్ధపురుషుఁడు దగ్గరకు రమ్మనిపిలచి నీకొకటి చెప్పెదను. భద్రముగా కాపాడెదవాయనెను. "చిత్తము" అని గురువులవారనిరి.

అంతట ఆసిద్ధపురుషుఁడు మాగురువులవారిని కన్నులు మూయుమనిరి. ఏమి కనుపడెననిరి. మూడు సుందర బంగారు విగ్రహములని మాగురువులవారు చెప్పిరి. చూచితివిగదా! ఆవిగ్రహములు శ్రీసీతారామలక్ష్మణులు. చక్కఁగా మనస్సులోనిలిపి పూజించుచుండుమని చెప్పి ఆసిద్ధపురుషుఁడు వెళ్లిపోయెను.

N.B. రాజయోగసిద్ధిని జెందినవాఁడు సిద్ధుఁడనియు సిద్ధపురుషుఁడనియును సత్పురుషుఁడనియును చెప్పుదురు. ఇతఁడే యోగసామర్థ్యంబుచే పరమహంసయనియును చెప్పబడుచున్నాఁడు. ఇతనికి జరామరణములులేవు. ఇతఁడు ఉపదేశించినమాత్రమున సర్వమును తెలిసికొను జ్ఞానశక్తి కలుగును. (భాగవతము:— చతురశ్లోకాకృతి జ్ఞానమాదేశింతువు—ఇది వామనుని స్తుతించుట.)

ప్రపంచమే "మాయ" యనియును "ఎఱుక" యనియును చెప్పుదురు. నిన్ను కన్నులు మూసికొనుమని చెప్పి నీవుకోరిన ప్రపంచవస్తువులను నీలోపల నీకు చూపించువాఁడే పరమగురువు. ఆచూపించుటయే "ఎఱుకను" తెలుపుట. ఇట్లు పరమగురువువల్ల "ఎఱుక" ను తెలుపఁబడిననేగాని జరామరణములనుండి విడివడవు. జరామరణములనుండి విముక్తియేముక్తి. చచ్చుట పుట్టుటకొఱకే. నిజము. నిజము. నిజము.

(వేణుగోపాలశతకము:—ఎఱుక చెప్పెటిగురుండు దొరకవలయు—దొరకిననే సరియా గురుపదములభక్తి గుదురవలయు.) అట్లు జరామరణములనుండి విముక్తిజెందినవాఁడు శరీరమును శాశ్వతముగా నిలుపుకొనఁగలఁడు. కోరిన క్షణముననైనను శరీరమును అనాయాసముగా త్యజించి జీవసంబంధమగు తెలివియే రూపముగాఁగల పరమాత్మయందు ఐక్యముచేసి మోక్షమును పొందును. జీవసంబంధమగు తెలివిని అఖండాకారమగు తెలివియందు ఐక్యముచేయ నేర్పుకలుగనిది మోక్షములేదు.

అట్లు ముక్తిని పొందనేర్పులేని పురుషుఁడు స్వచ్ఛందమరణుఁడు కాఁడు గనుక సంకల్పములను పెట్టుకొని శరీరమును త్యజించిన సంకల్పానుసారముగా జీవుఁడై పుట్టును. గురువులేక ఆత్మయందు ఐక్యముగ చేర్ప ఎవనికిని కలుగదు గనుక గురువులేనిదిమాత్రము మోక్షముకల్ల.

ఆత్మ తత్త్వమనియును మయా తత్త్వమనియును రెండు తత్త్వములు గలవు. అందు ఆత్మ తత్త్వంబనునది పరిపూర్ణంబను పేరటను సాక్ష్యంబను పేరటను ప్రవర్తిల్లుచున్నది. మాయా తత్త్వంబనునది "ఎఱుక" యను పేరటను "రాజయోగంబు" అను పేరటను "ఆత్మయొక్క అంతర్గత్వం బను పేరటను వ్యవహరింపఁబడుచున్నది. కనుక రాజయోగంబనునది యోగంబుకాదు. "ఆత్మయొక్క అంతర్గత్వమే" యని భావము.

ఈ "ఆత్మయొక్క అంతర్గత్వము" ను బోధింపఁబడినవాఁడు జరామరణములులేనివాఁడై శాశ్వతుఁడు కాఁగలఁడు. సాక్ష్యమును మాత్రమే బోధింపఁబడినవాఁడు శరీరమున్నంతవరకు అమృతమును అనుభవించగలఁడే గాని మరణమును తప్పించుకొనజాలఁడు. అనఁగా ఇతనికి తిరుగాజన్మము కలుగఁబోదు. అనఁగా శాశ్వతుఁడు కాఁజాలఁడు. శాశ్వతుఁడుగానుండ సామర్థ్యముగలవాఁడొక్కఁడుఁడే ముక్తిని బొందినవాఁడుగాని తదితరులు ముక్తిని బొందినవారుకారని భావము.

సాక్ష్యమును తెలిసి జీవించియుండువారికైనను అమృతమును అనుభవింపఁజేయఁగలుగుట ఆత్మానుగ్రహంబున ఆత్మతో తాదాత్మ్యమును జెందిన మహాత్ములకు తప్ప తదితరులకు వలనుపడదు. గ్రంథములవలన అద్వైతమును తెలిసినవాఁడు ఒకచో కూర్చుండి ఆత్మధ్యానము సేయుటను చూడజాలము. మరియు అమృతమును అనుభవించుటను చూడజాలము. ఆత్మను అమృతరూపమున ననుభవింప సేయఁజాలని వానికి మోక్షమదియెక్కడిది? లేనేలేదని భావము.

దేశకాలములచే బాధింపబడక ఎవఁడు ఏక్షణమందైనను తలంచినమాత్రమున ఆత్మను అమృతరూపమున ననుభవించగలఁడో చిత్తశుద్ధిని పొందినవాఁడని చెప్పఁబడును. ఇట్టివాఁడు అనేకజన్మములయందు బ్రహ్మార్పణబుద్ధితో జేసిన సత్కర్మానుష్ఠానసిద్ధిని జెందినవాఁడగును. అట్లుకానియెడల ఒకేజన్మలో కొద్దికాలములో సాక్ష్యోపదేశకర్తచే సాక్ష్యమునుమాత్రము తెలుపఁబడి ధ్యానయోగసిద్ధిని జెందినవాఁడైనా నైయుండును. వీరుభయులును జీవన్ముక్తులేకాని శాశ్వతముక్తిని బొందినవారుకారు. అనగా వీరికి జన్మ కలుగక పోదుఅని భావము. కాని అమృతానుభవము ఆత్మయొక్క ఆనందించుటయేగనుక ఆత్మానుగ్రహముగల వీరలు సహజముగా ఋణసంబంధముగానైన నిర్నిమిత్తముగానైన రాజయోగుల గృహములయందు బుట్టి "ఆత్మయొక్క అంతర్గత్వము" ను బోధింపఁబడి ముక్తులగుదురు. కాని ఎంతటివారికిని గురుపుత్రుఁడుకాకయే ముక్తినిబొంద వీలుపడదు. కనుక ఎల్లరును

అధికారులై మాగురువుగారివలన తత్త్వోపదేశంబునపొంది ముక్తిని పొందుదురుగాక యని కోరుచున్నాను. "ఎఱుక తెలుపుట" యనుమాటకే "నీవే బ్రహ్మమువనని బోధించుట" యనికూడా అర్థము.

8. నాతండ్రిగారి మరణానంతరమున నావివాహకాలమువరకు:—

(a) నామనస్సుయొక్క స్థితి:—నాతండ్రిగారు 1904 సం॥ డిశంబరు నెలలో కాలధర్మము నొందిరి. వశిష్ఠసందర్శనమాదిగా నాయందు ఆత్మవిలాసములు ఎడతెగక యుండుటచే ఆరోగ్యము లేనివాడనయ్యును పీడకిని జెందకయుండి 1907 వ సంవత్సరము నవంబరులో అంతవరకు నాయందు అనుభవమైన ఆత్మవిలాసములు జ్ఞాపకమునకు తెచ్చుకొని షుమారు మూడునూరులుగా లెక్కించితిని. కనుక అష్టాగ్యపరాటకు వీలులేని నేను "ఇట్లాగైనా యుండెదను" అను వశిష్ఠుమాట కారణముగా వివాహము మానజాలనివాడను శాశ్వతకీర్తి కోరినవాడను డెప్యూటికలెక్టరు ఉద్యోగము చేసితీరవలెనను పట్టుదలగలవాడను నిష్ఫలములయ్యును శక్తివంచనలేక ప్రయత్నములు చేయువాడనుగాను ఉంటిని.

(b) మాయుభయులస్నేహము:—ఈశరీరమంతో డెప్యూటికలెక్టరు ఉద్యోగము చేసితీరవలెను. పూర్ణఆరోగ్యము ఎట్లు లభ్యమగునని ప్రయత్నములుసేయుచు నేను 1905 వ సంవత్సరములో మాగ్రామమునకు 1½ మైలు వాయవ్యమూలముగా నుండు వల్లమూడిగ్రామములో పాఠశాల చెప్పుచుండుటయును మాగురువులవారు మాగ్రామమునకు పశ్చిమమున ¾ మైలు దూరముననున్న శ్రీరంగపురములో ఉపాధ్యాయులవారుగా నుండుటయును సంభవించి ఆసంవత్సరము జులయి నెలలో పరస్పరస్నేహముమాత్రము లేనిదినైనప్పటికిని స్నేహముమాత్రము అవుసరమనుకొట్టి తదాదిగా నీనిమిషమువరకును ఒకగడియమైనను ఎడతెగనిదై యున్నది.

(c) స్నేహమువలని లాభము:—మాగురువులవారు 1905 వ సంవత్సరములోనే జ్ఞానశక్తిగలవారై పెక్కు ఔషధములు కనిపెట్టుటయందును జరుగబోవు సంగతులు తెలిసికొనుటయందును జయశీలురై ప్రఖ్యాతిపొంది వారితోనైన పూర్ణ ఆరోగ్యము కొఱకైన వారియెడతెగని స్నేహముచేతను జ్ఞానవైరాగ్యములచేతను ఆకర్షింపబడి తొలి పెక్కు నిదర్శనములుకూడా యిచ్చియుండిరి. ఎట్టి యెండవానలకును ఎట్టిపరిశ్రమములకును అలసటజెందని పూర్ణశరీరపటుత్వమును అనుగ్రహించమనట్లును వారా

నము చేసియుండిరి. అన్యుల నాశ్రయించిన దిక్కులెంతటను కీర్తిచేనిచ్చుటవు ఆరోగ్యమయిన దృఢశరీరము లభ్యముకానేరదని యెఱింగియుంటిని గనుక వారి యందే మనస్సు స్థిరముగా నిలిపితిని. వారు అనుగ్రహింప శక్తిగల సిద్ధపురుషుల గుటచేత అత్యంతఅవసరమై రహస్యముగాగాక బహిరంగముగా ఔషధమునివ్వఁబడ దగినకాలము సంప్రాప్తమైన అప్పటికి నిచ్చెదమేగాని అవసరము లేనప్పుడు ఇవ్వ కపోతే నేమియని ఔషధము నివ్వరైరి. వారు ఇంతవరకు ఇవ్వకపోవుటవల్లనే యిప్పుడు నేను చెడని యారోగ్యమును జరామరణరహితమైన ముక్తిని పొందగలు గుచున్నాను. కనుక వారిస్నేహాలాభము మితిలేనిదే యగును.

(*d*) **1905, 1906, 1907** వ సంవత్సరములు:—ఈమూడు సంవత్సరములలో చిదాత్మమూర్తిమగు ఆత్మస్వరూపము అనుభవదృశ్యము కాలేదు. మఱియు నాశరీర మందు పరిపూర్ణమై శాంతమై అత్యంత సుఖకరమై కిందిదేహపు వర్ణమునందు తేజ స్సునుగాని తెల్లని యమృతప్రాయమైన తేజస్సునుగాని నేను చూడలేదుగాని తది తరమునంతయును చూచితిని.

1905, 1906 వ సంవత్సరములలో మాగ్రామమునకు సమీపమునందు వడ్లమూడి వెల్లలూరు గ్రామములలో పాఠశాల చెప్పితిని. నేను వెల్లలూరు గ్రామములో పాఠశాల చెప్పుచుండఁగా "ఏపరమేశు తేజమున నీసచరాచరమైన లోకము| దీపితమయ్యెనట్టి విభుతేజము కన్నుల జక్కఁజూడఁగా| నోపక పారవశ్య మును జెందుచు సంస్థిమితాఖిలేంద్రియుఁడై పరమేష్ఠిమై మఱచె నిక్కపుచిత్రపు రూపునై వడిన్"—పరమేష్ఠి యనుభవించిన నీయవస్థపదమును నేనును అనుభ వించితిని.

1907 వ సంవత్సరములో నాలో అనుదినమును దృశ్యముగు అసంఖ్యాకము లైన ఆత్మవిలాసములచే ప్రోత్సాహపఱుపఁబడి పూర్ణారోగ్యమునుపొంది డిప్యూ టీకలెక్టరును ఎల్లప్పుడును నాయందు ప్రపంచమేమియును కనుపడకుండునట్లుగా ఆత్మ ఆనందించునంతటి మహాస్థానిని కాఁజాలనేని ఉదరపోషణార్థమై నీచమైన కర్మలతో పనియేమిటియని నిశ్చయించి మాగురువులవారిగ్రామము జంపనికి వారి మునకు రెండుసార్లకు తరుచుగావుండునట్లుగా పోవుచు ఇతర వ్యాపారములేక యుంటిని. మాగురువులవారు మహాప్రభావ సంపన్నులరయ్యెదరని నాకు అప్ప

వారిని ప్రార్థించితిని. వారు దానికి అంగీకరించి ప్రమాణములను చేయుచు వచ్చిరి. అందుచే వేధవ్యుఁడనుగా తలంచుకొనుచు తత్పూర్వము నేననుభవించిన బ్రహ్మ తేజస్సు మొదలగు వాటియందు మగ్న మనస్కుఁడనై యుంటిని.

9. వివాహము: ఉద్దేశము:—అనుభవించియుండిన సువర్ణ తేజస్సునందు మగ్న మనస్కుఁడనై దానినే కాంక్షించియుండియును జ్ఞానిని అనుసంగతి లోకులకు వెల్లడిగానిది వివాహముమానిన పలువురు పరిపరివిధములుగా తలంతురని తలంచి ఆరోగ్యముకొఱకును మోక్షముకొఱకును గురువులవారి ప్రమాణములయందు నమ్మకముంచి 1908 వ సంవత్సరము జనవరిలో వివాహము చేసికొంటిని. ఆరోగ్యముకొఱకు గురువులవారివలన ప్రమాణముతీసికొనియే వివాహము చేసికొంటిని. వివాహము చేసికొనునట్లు నిశ్చయించిన వారములోనే సూర్యోదయకాలమున "రాజత్వమును వేదాంతసిద్ధియును అగును" అనియును ఆమరునాఁటి యుదయమున సూర్యోదయకాలమున "పార్వతీ పరమేశ్వరు లిరువురును రావలెనని దగ్గరకువచ్చి ఇప్పుడు కాదులేతని వెళ్ళిపోయినట్లును" స్వప్నములయ్యెను

10. 1908 వ సంవత్సరము: నందివెలుఁగుబడి: నాఉద్దేశము:—వివాహానంతరమున పల్నాడు ఆప్రాంతమందు స్కూలుమేష్టరుగా సుమారు ముప్పదిరూపాయలకు పిలుపుతగిలినను సహోజ్ఞానిని డెప్యూటీకలెక్టరును కావలెనను కాంక్షతో తమపకారముగా దివ్యమైన ఆరోగ్యమును పొందదలచియే ఏనెలలోను పదమూడురూపాయలకు మించి దొరఁని నందివెలుఁగుబడికి అలికియుంటిని.

భగవదుద్దేశము:—గురువులవారి నివాసము:—చిరాయుష్మంతుండును సజ్జనాగ్రగణ్యుఁడును దేవబ్రాహ్మణభక్తి సంపన్నుండును అగుపాఠశాల యజమాని కన్నెగంటి రెడ్డెమ్మగారి సహాయంబునగాని 1912 వ సంవత్సరము చక్కగా గడువనేరదని నందివెలుగుబడికి నన్ను ఏర్పాటుచేయించెను.

1908 వ సంవత్సరము జూలయి ప్రాంతమందు మాగురువులవారికి వివాహమయ్యెను.

11. స్వప్నము. సిద్ధపురుషసందర్శనము. ప్రత్యక్షసంభాషణము. సిద్ధపురుషుఁడని నిజముతెలుట.

1908 సం॥ ది 6 అక్టోబరుతారీఖున రాత్రి "గుంటూరుకాలేజి పుష్కదొరసాని రూపమున సరస్వతీదేవి నాయొద్దకువచ్చి నాకిప్పుడేమియును జ్ఞాపకములేని పెక్కుసంగతులు ఒకగంటకాలము ప్రసంగించి తుదకు నన్ను పేస్ చేయవలెనని యున్నదియని తలయూపుచు పలికి అంతర్ధానమయినట్లును వెంటనే యొకహూణుఁడు శిరముపైని టోపిని చేతఁబట్టుకొని సలాము లొనర్చుచు చేరి పెక్కుసంగతులు ప్రసంగించి చనినట్లును" స్వప్నమయ్యెను.

తరువాత వారములోపలకు నొకసిక్కుఁడు నాయొద్దకువచ్చెను. ఆమహానీయుఁడు మల్లువస్త్రము ధరించి నిడుపగు నల్లని అంగీతో నెత్తిన పిల్ టర్బనును కాళ్ల బూట్లును చేత గొడుగును కలిగి పెద్ద యుద్యోగస్థునిపాయా నవలంబించి యుండెను.

i. తెనాలిలో నేను భోజనముసేయ బసకువచ్చి నన్ను చూచుచునే దగ్గర పిలిచి కూర్చుండుమని మెట్రిక్యులేషను పరీక్షకు చదువు నన్ను "పేస్ అయ్యెదవు" అనిన నేను "ఏమోలే" యంటిని. దానికి ఆయన "కాదు, పేస్ అయ్యెదవు, పేస్ అయినతరువాతనయిన నన్ను నమ్మవా ?" యనెను మఱియు నేను తనవద్దలేని సమయములో నాస్నేహితుఁడగు నొకనితో "పరీక్షతప్పడు" అనెనఁట.

ii. మఱియు తనయందు భద్రకాళీ సరస్వతులు ప్రత్యక్షముగా కూర్చుండి తనను తమతో సమానస్నేహితునిగా సర్వవిషయములయందును ఆదరించుచుందురఁట.

iii. పిమ్మట మేము బసలో అందఱలో కలిసి పరస్పర అభిముఖముగా కూర్చుండి భోజనము సేయునపుడు "నాతో విశేషము మాట్లాడకుమనియును మమ్మనం చూపించుమనిన నెచ్చట చూపించగలననియును" భద్రకాళీ సరస్వతులు తనవనిరనియును, నాతో చెప్పెను.

iv. భోజనానంతరమున వేర్వేరు కాలములయందు "నేను వేదాంతినేనా ?" యని యడిగితిని. "అవును" అని ప్రతితడవను జవాబిచ్చెను.

v. చాంచల్యములేక వేదాంతినిగా నిలువగలనాయని యడిగినపుడు మూడ దపస్యాయమున "నిలువఁజాల" వనిరి.

vi. మరల తమదర్శనమొప్పుడని నేనడిగిన "మూడుసంవత్సరములు" కనియె. మిమ్ము నమ్మజాలనంటిని. "కాదు, సరస్వతియే యనుచుండె" ననె.

vii. పెక్కుడుముల బడితినంటిని. మందిరోజులు వచ్చుచుండె ననె. ప్రైవేట్ బడి చెప్పుచుండుమనియె. విధివ్రాత యట్లుండెగాబోలునని దుఃఖించిని.

viii. మఱియు నన్నుగూర్చినసంగతులు తననుగూర్చినట్లు ఇట్లనిపలికె:—

"ఇంక నాలుగుసంవత్సరములకు చచ్చి దేవతలలో నొకఁడనై పుట్టెదను. దేవతలలో పుట్టవలసినవాఁడను మనుష్యులలో పుట్టితినని దేవతలు నన్నుచూచి నవ్వుచుందురు. నేను వారలనుచూచి నవ్వుచుందును. లక్ష్మీదేవి నాయొద్దకు రావలేనని వచ్చుచుండును. సరస్వతీదేవి నీవులేనిది యిక్కడ జరుగకపోవునదేమియులేదని వెడఁగొట్టుచుండును."

మఱియు నేవముచెప్పి కవిత్వముసంధానుధారనుచూపి అంతయును భవభూతి కాళీ సరస్వతులేయని గడచిన రెండుశ్రోత్రియజన్మముల సంస్కారము పూర్తికి కొంచెము తక్కువై నిలచియున్నదనియు కన్నులయందు జ్ఞానము కన్పట్టుచున్నదనియును పలికి మనము దేనినైనను కొనునపుడు మంచివస్తువేనాయని ఎంతయో పరీక్షించు విధమున దేవతలు మంచివస్తువేనాయని పట్టిచూచెదరు. ఆగునెడల తగు సహాయముచేయుదురని చెప్పి పెక్కు పరీక్షలు పేస్ కావలసియున్నావు. అందు కొన్నింటిలో మొదటితరగతిని పేస్ అయ్యెదవని చెప్పి చనియె.

"ప్రస్తుతపు కాళిదాసును చూచితివా" యని యొకానొక స్నేహితునితో ననిన అతఁడు "నక్కయెక్కడ, దేవలోకమెక్కడ" ననె. అంతనేను వివరించి నొక్కిచెప్పగా నమ్మజాలక అతఁడు శనివారము రాత్రి యెనిమిదిగంటలకు తనదేకనిష్ఠగా వాంఛసేయపూజ సేయుచుండిన హనుమదుపాసనపరులగు తనతల్లిగని మనస్సులో తలచినది చెప్పుమనియె. అంతనామె "ఇట్టివస్త్రములతో నొక పురుషుఁడు కంటికి కనుపడుచున్నాఁడు. కొద్దిరోజులక్రిందట నిక్కడకు వచ్చెను. అతనికి సరస్వతి సిద్ధియయ్యె. ఇంకనన్నడుగకుము" అనియె.

12. గురువులవారు పరీక్షలో "పేస్ అయ్యెద" వని చెప్పుట:—1908 సం॥ డిసెంబరు ప్రథమవారములో మెట్రిక్యులేషను పరీక్ష జరిగెను. పరీక్షకాగితములు

వెల్లడియైనవియును నభిప్రాయముతో ఫేల్ అయినవారలకు మరల పరీక్ష ఫిబ్రవరిలో జరుగునట్లు వార్తాపత్రికలలో ప్రకటింపబడెను. ప్రథమపరీక్షలో ఫేల్ అయ్యెదనో లేదోయని సందియంబు పొందియున్న నన్ను తెనాలిలో కలిసికొని తాను నేను పరీక్షలో ఫేల్ అయ్యెదనో కానోయని శ్రీరామచంద్రులవారిని అడిగెననియును అందుకు శ్రీరామచంద్రులవారు "నీసంగతే మా విచారించుకొనుము. ఇతరులసంగతి నీకెందు" కని యనగా కాదు చెప్పుమని నొక్కియడుగ శ్రీరామచంద్రులవారు లక్ష్యముమీద "నన్ను తెల్లటియేనుగు నెక్కించి" చూపుచు తనపాదములవద్దనున్న హనుమంతునిచూపి యితనిని తగువిధముగా నారాధించుమనిరట. అంతట మాగురువుగారు ఆసంగతి యావత్తు నాకు తెనాలిలో చెప్పిరి. వారు చెప్పినట్లే ప్రథమపరీక్షలో ఫేల్ అయితిని. ద్వితీయపరీక్షయందు అపజయమునొంది భద్రకాళీ సరస్వతులమాటలును శ్రీరామచంద్రులవారిమాటయును వ్యర్థంబయ్యెంగదా ! నిర్భాగ్యులను వారును సంరక్షింపజాలరనియే తలంచితిని.

13. పరీక్షతప్పుట. దుఃఖము. గురువులవారు హృదయము తెల్పుట. రాత్రిము. లాభము. భావికాలస్థితిస్వప్నము:—పరీక్షతప్పితిని. ఆహా ఎంతకష్టము ! బ్రహ్మాండ భాండములయందు అణుమాత్రమైనను ఆత్మగానిది లేదుఅని ప్రత్యక్ష లక్ష్యములచేత చూపింపబడి ఆత్మయే జగద్రూపమున కన్పట్టుచున్నదని ప్రత్యక్ష లక్ష్యములచే చూపింపబడి పుట్టుకయేలేదని ప్రత్యక్ష లక్ష్యములచే చూపింపఁబడి కనుక నే తల్లిగాని తండ్రిగాని అన్నదమ్ములుగాని శరీరముగాని లేదని ప్రత్యక్షమున దర్శించి నిర్మోహుఁడనై ప్రపంచము కనబడకుండునట్టి పూర్ణముగాకూడా ఆత్మను హృదయపద్మమునందానందించుచుండునట్లు చేయ నుత్సాహపడిన నాకీవివాహమెక్కడనటస్థించె ! ఎవరుకోరిరి ! కోరితినిపో పరీక్ష ఫేల్ కారాదా ! ఇట్టి తెలివిహీనునకు నట్టిదికూడానా ! అకటా ! ఎవరు రక్షించువారు. దరిద్రుఁడనే. పోనీ, దిగులేటికి ? ఎచ్చోటనైనను 15-0-0 లు తెచ్చుకొని జీవించరాదా ? అట్లయిన చిన్ననాటనుండి విద్యచెప్పించి నాకొఱకై ఎంతయో ప్రయాసపడి దిక్కు ఎవరునులేని కాట్రపాటి సుబ్బయ్య తాతయేమికావలె ? పెక్కుసంవత్సరములు పోషించిన నందమ్మ నాయనమ్మ యేమికావలె ? జ్ఞానినైన యేను ఎట్లు వీరినివదలి భుజింపగలను ? ఏమిచేయవలె ? ఎయ్యదితెరువు ? కట్టా ! తీరనిదుఃఖమ్ము ఆయెగదా. కానిమ్ము.

నామీద ప్రేమ శ్రీరామమూర్తి కొకవేళ లేకపోవచ్చుఁ గాని తనభక్తుఁడగు మాగురువులవారికైన లేకపోవును. వారిమాటననాదరించునా? అనాదరింపఁడు. కనుక నాకేమిగతికానున్నదో తెలిసికొని చెప్పుమని వేఁడెద. తప్పక చెప్పఁగలఁడు. అని నిశ్చయించి లేఖనమొండు వ్రాసితి. మాగురువులవారు నాకోరినవిధమున శ్రీరామచంద్రులవారిని అడిగి నారాయణ కేమిగతి కానున్నది తెల్పుమనెను. శ్రీరామచంద్రులవారు ఇట్లనిపలికిరి: “నారాయణవిద్యానందపరిచిత శూన్యముఅయితే పరిపూర్ణానందము. యోగానందప్రాప్తము. తత్సాంప్రదాయాధికారములవల్ల సంప్రాప్తమై శాశ్వతసుఖానందమొందఁగలఁడు.” ఇవివారు వెంటనే లేఖనము వ్రాసియుండిరి. ఆలేఖనము ఇప్పటికిని నాపుస్తకములలోనుండి యుండవచ్చును. ఉండునెడల వలయువారలకు చూపించెద.

తరువాత త్వరలోనే సంపాదనప్రియత్వోన్ముఖుఁడనైతిని. కాలగతి యేవిధమున నుండినట్లు తోచక కాదుగాని మాతమ్ముని ప్రోత్సాహమునుబట్టియును నాదు చిత్తశుద్ధికొఱకు ఎండమావుల వెనువెంట తగులుపగిది వృథా ప్రయత్నములు సేసినవాఁడనైతిని. పదునైదురూపాయల యుద్యోగంబది చాలనిదికాగా దానికి అదియును దొరకమితోడ్పడుటచే కాలవైపరీత్యంబున కార్పణ్యంబును విషాదంబును జెందితి. కాని జ్ఞానబలముచే ధైర్యశీలుఁడనై యిట్లనియోచించితి.

కానిమ్ము. దైవోద్దేశ్యమ్ము తప్పింపరాదేకని. ఎయ్యది కావలయునది కాకపోదు. భయంబేటికి? చూపించెద వేదాంతతీవ్రంబును. అకటా నెమ్మదిగలకాలంబున కీర్తివంతంబగు వేదాంతతీవ్రంబు కష్టకాలంబున వాడిన కష్టకాలపు వైరాగ్యమందురుగాబోలు. ఏమిచేయవచ్చు! కానిమ్ము. కాలము శాశ్వతమా? సుకాలము కలుగదా? అప్పటికి తెలియురా? అని నిశ్చయించి వశిష్ఠోపదిష్టంబులును జగన్మిథ్యాత్వ నిర్ణయకములునగు వివిధతత్త్వంబుల మనంబున నిల్పి తత్త్వబలముచే అవిద్యను తిరస్కరించి ఇఁకమీద నన్నెవ్వరదిరింపనోపుదురని దృఢచిత్తుఁడనై భూమిగంధము వీడినను ఉదకము ద్రవత్వరహితమైనను అగ్ని శీతలమైనను కావచ్చునుగాక నేనుమాత్రము ముగించనిది వెనుకకు తిరుగనని ప్రతిజ్ఞపూని గుంటూరుడిస్ట్రిక్టు జడ్జి టి. టి. రంగాచారిగారికై పునకు లేఁగితిని. కష్టకాలంబున ఓర్పుపూననిది జయముకలుగదని? రహస్యలేఖనము (Confidential letter) అనుపేర నాది

మయమైన సర్వంబును తెలుఁగున లిఖించి పోస్టుద్వారా నివేదించితిని. వారియు నప్పుడెడతెగని యమృతసారివముచే శుభసూచకమని నమ్మి మఱింత ప్రోత్సాహపఱుపఁబడితిని. కాని లేఖనమువలని ప్రయోజనము శుభముకైపున మొగ్గుకనపడ లేదు. కనుక మఱల లేఖనము వ్రాయుటఁబూని యింగ్లీషున నివేదించితిని. ఇది వ్రాయునప్పుడును ఆత్మ ఆనందించుచుండెను. ఈలేఖనమున నన్ను గుణముల హరిశ్చంద్ర ధర్మజ విక్రమార్కాదులకును నిర్గుణమున పరమభాగవత శిఖామణుల కును తీసిపోనివానిఁగా చెప్పికొనియుంటిని. లేఖనముయొక్క ప్రయోజనమేమని యునుమాత్రము తెలుపఁబడలేదు. రాత్రి నిద్రవోయి తెల్లవాఱుజాము అయిదు గంటలకు "నేను మాయింటిదొడ్డిలో కట్టుమట్టితో సహా తిరుగుచున్న వావు నొకదా నిని పట్టుకొనవలెనని వెంబడించినట్లును అదిచిక్కక దొడ్డియంతయును త్రిప్పిత్రిప్పి తుదకు వాకిలిన తప్పించుకొని పోయినట్లును" స్వప్నమయ్యెను. వెంటనే నేను లక్ష్యించి స్వప్నార్థము జరుగబోవునదియని తెలిసియు దీనిత బోవాడక లేఖనము పోస్టులో వేయుందలంచి అది సెట్టినకోటకు వెళ్లితిని. కాని కన్నులు మూతబడి తెరిపిడిబడవయ్యె. ఇట్లు అనునిమిషములకాలము ఉండెను. కాని యీసంధ్య మున దక్షిణనేత్రమున చిత్తను సూర్యుఁడుదయించి మనమునందలి తమమును బాపి ఎన్నటికిని మఱువరాని సుఖార్ధినిముంచి అస్తమించెను. ఇదంతయు నిజమునకైనశ్లే భాపసూచకంబని యూహించితిని. ఉత్తరము చేతబట్టి తెనాలి పోస్టులో వేయ నుద్యమించి బయలుదేఱితిని. దారియంతయు చిత్తను వెన్నెలవెలిఁగి మనంబున జగ ద్భ్రమరూపమగు కటికిచీకటిని నశింపఁజేసి సుఖమును కలిగించె. కాని యిట్టి పండువెన్నెల పోస్టులో ఉత్తరము వేయునప్పుడుండిన మనకార్యము సిద్ధించుట నిశ్చయమని తలంచితిని. కాని పోస్టాఫీసు ఒకఅరమైలు దూరముండఁగనే వెన్నెల నశించినది. ఉత్తరము వేసినప్పుడు ఆత్మ ఆనందించలేదు. కనుక శుభంబు కలుఁగఁబోదు అని తలంచి అవిద్యను పూర్తిగా తిరస్కరించకయుందును. లేపన్న పరమాత్మ యేలసంతసింపఁడని నిశ్చయించి యుత్తరము పోస్టులో వేయునప్పుడు ఆత్మ ఆనందించకయే నాలేఖనపనిని మాననని సాక్ష్యనిర్ణయాకములగు శాస్త్రోపదిష్ట లక్ష్యంబులను బాణములచే అవిద్యయనియెడి శత్రువును నశింపఁజేసి యుక్తిగా నమ్ము తోపమానుఁడనగుచు దశమదివసగర్భ్యనధులతో భిన్నకాలంబుల జడ్జి టి. టి. రంగా చారిగారికి ఉత్తరములు లిఖించితిని. ఈయుత్తరములన్నియు వ్రాయునప్పుడె పుడును అత్మ్మాతునిజేయుచుండెనుగాని యేలేఖనాంతమందును శుభప్రదమని లక్ష్య

మీద తెలియదాయె. కాని ప్రత్యుత్తరమును పోస్టులోవేయు తలంపుతో నస్వగ్రామమునకు బోవుదారి మధ్యమునందంతయు చిత్తము పూర్ణిమవెన్నెలనుండి నిరతిశయసుఖాబ్ధి నిమగ్నత బొందింపుచుండె. పోస్టులో లేఖపతన కాలంబుననో ప్రత్యుత్తరమునందో ఆత్మప్రశాంతత నశింప ప్రయోజనము కల్గదని తోపించె. అట్లగుటంజేసి యుద్యోగములకొఱకైన ప్రయత్నము ఎప్పుడో అదివరకే నశించి ఆత్మను ఆనందింపజేయుటకు యుత్సాహయనిమాత్రము మనమున దృఢముగానాటె. కనుక ధర్మముకొఱకు కామమును ఆత్మకొఱకు ధర్మమును వదలినను దోషములేనిది యగుటయును శాశ్వతకీర్తిసంపదలకు కాంక్ష బహుసంవత్సరములుగా స్థిరమై జ్ఞానముచే పోషింపబడి బలిసియుండుటయును కారణముగా కడపటి రెండవయుత్తరములో అగ్ని చల్లనైనను సూర్యచంద్రాదులు గతులుతప్పినను నేనుమాత్రము వేదాంతధర్మమునే యవలంబింతును గాని తదితర ధర్మముల నవలంబింపనని వ్రాసితిని. మఱియు (I shall challenge both kings and philosophers practically) అనియును వ్రాసితిని ఈయుత్తరమునకును ఆత్మ ఆనందించలేదు ఏమిరా ద్వైతమాయని మోహమయంబగు ప్రపంచంబును తత్స్వరూప నిర్ణయకములగు అనుభవలక్ష్య జ్ఞానాగ్నిచే దహింపఁజేసి పొందవలసినదిగా ననుభవించియుండిన యమృతపదంబునందలి కాంక్ష హెచ్చు హెచ్చుగా కడపటియుత్తరంబు నిట్లువ్రాసితిని:—

"May God save me from the disgrace of failure! May Saraswati bless me with making her efface the word 'fick'eness'! I shall defeat both kings and philosophers practically. I don't like that there should be a more virtuous person than myself. I shall promise you whatever you want."

మఱియు ప్రపంచము లేదని తెలిసినను తనను గుణప్రవర్తనముమాత్రము ఏతన్మాత్రమగు సంగతి కాదు తలంచి "Though the sun and moon should leave their orbits; though the fire should become cold; though the sky should fall to the ground I don't utter falsehood; for so much at least I can dare say I can guarantee" అనియును వ్రాసితిని. లేఖనము వ్రాయుట ముగిసెను. పూర్వపు లేఖనములయొక్క యంతమందువలెగాక యీ లేఖనాంతమందు శుభాశుభద్వయము ఒక్కొక్కటి కించిత్తెయ్యును శుభముదైపున మొగ్గుగలిగి లక్ష్యముమీద కనుబడెను. ఈశుభాశుభద్వయము ఇప్పటికి నేననుభవించుట ప్రాప్తియాయెనది. అట్లు లక్ష్య

మువిూద కనుబడుటచేత మొత్తమువిూద శుభమని నిశ్చయించితిని. సరస్వతీదేవియును నేను పంతుఁ పేస్ అయితిననియును ఇతర బ్రహ్మాదులును నన్ను గెలువరాని విధమున తాను నన్ను పుట్టుకరాఁగలుఁగుననియును సంతసిల్లెను. ఈలేఖనమును రాత్రి యెనిమిదిగంటలవేళ వ్రాసితిని.

తెల్లవాఱి యైదుగంటలకు నేను కటియందు తడివస్త్రముకలిగి పైవస్త్రములేక ఆపాదమస్తకముగా తడిసి తుడువఁబడక జలబిందువులు స్రవించు శరీరముతో రెండంగజములకు మించిన పొడవును రెండుఅడుగులకు తక్కువగాని వెడల్పునుగల యొక కొయ్యతెప్పమీద కూర్చుండి యొకఫర్లాంగు చతురముగలిగి పద్మనుండి నీటిమట్టమునకు యావత్తు కొలనున బురదగా కన్పట్టి నడుములవరకు లోతుగల బురదనీళ్లుగల యొక్క కొలనున యొకదిక్కునుంచి మఱియొకదిక్కునకు కటివస్త్రముగల యొకశూద్రునిచే నెట్టుకొని రాఁబడి దరిజేరినయప్పుడు ఆశూద్రుఁడు వెంటనే చూచుచు కొయ్యబల్లను రెండుహస్తములతో పైకియెత్త నేను పూర్వమువలె కూర్చుండక నిలచి ప్రాణాపాయకరముగా భూమిమీద పడబోవునంతటి భయముతో నాకు నేస్వాధీనముతప్పి అటునిటు తూఁటలాడుచు శూద్రునిగమన వేగమున కొలనుకు వాలుఁగింతిలగు నీభూప్రయాణంబును త్రుటిమాత్రనగడపి నిశ్చయట సర్వవిధముల పూర్వపుకొలను ప్రయాణమువంటి ప్రయాణము నొండొకటిచేసి దరిజేరినట్లుగా స్వప్నమయ్యెను. ఈస్వప్నము 1909 సం॥ ది 1 అక్టోబరు ప్రాంతమందు కలిగెను. సమస్తజీవమయుఁడగు నీశ్వరుఁడు దేశకాలక్రియలనియెడి శక్తుల సహాయమున జగత్సృష్టిస్థితిలయములు సేయువాఁడగుటంజేసి సమస్తశక్తులలోనొనిన తాను దేశకాలములుకూడ చేయఁదలఁచినపనిని తెలియఁజేసె. సమస్తముతానై సమస్తమునకు వేఱైన యయ్యీశ్వరుఁడు జగత్స్వరూపుఁడైయుండ కించిత్స్వప్నరూపుఁడగుట యేమివింత! శూద్రుఁడు బల్లను చేతులతో పైకియెత్తగా నేనులేచి ప్రాణాపాయకరమగునట్లుగా భూమిమీద పడుదు నేమోనని భయమందితినిగాని నీశ్వరకల్పనయేయగు నీభువనమున వృథా భయంబేకాని నిజముగా పడిపోవు టెవ్వఁడొకఁడుండునా? స్వప్నమునందు నేనుకూర్చుండిన బల్లయే జగదుత్పత్తిస్థితిలయములు జరుగుధర్మము. బల్లనునెట్టిన శూద్రుఁడు మాగురువులవారే. స్వప్నము 1909 స॥ ది 1 అక్టోబరు ప్రాంతమందున కలిగెను. స్వప్నముయొక్క ప్రత్యక్షానుభవము 1911 సం॥ ది 15 అక్టోబరు ప్రాంతమందు ప్రారంభించి 1912వ సం॥ ది 15 నవంబరులో ముగిసెను.

అట్లు స్వప్నము కలిగినవెంటనే లేచితిని. స్వప్నము భావికాలస్థితిని తెలియఁజేసెడిదిగా నిశ్చయించితి. లేఖనము పోష్టులో వేయఁదలంచి పెట్టె సమీపించునప్పుడు వెచ్చని యాత్మతేజస్సు మనస్సును సుఖమగ్నత నొందింపుచు దక్షిణ నేత్రములో సంక్రమించి మనోమగ్నతచే ఆపాదమస్తకముగా శరీరము నిర్మల సుఖానుభూతి నొప్పారఁగా లేఖను చేతనంది పేటికపైనిడి యెద్దియో సవరించు నాయందు చిన్మాత్రుఁ డమృతసాంద్రుఁడగుచు మనసు సుఖాబ్ధినిలచి నివాతదీప కళికభంగి సర్వసంకల్పములువీడి జాగ్రత్స్వప్నములు నతిక్రమించి బాహ్యవస్తు ప్రతిభానములేక తెలివిమాత్రమై యుండెను. శాంతమై సుఖకరమై పరిపూర్ణమగు కించిదెఱుపగు నాత్మతేజస్సు దక్షిణహస్తమును మణిబంధమువరకునిండి మఱువరాని సుఖస్థితిని పొందించెను. మణిబంధమాది జంఘపర్యంతము శాంతమై వికార రహితమై పరిపూర్ణమగు తెల్లటి యాత్మతేజస్సునిండి కొంచెము తక్కువగు సుఖస్థితిని పొందించెను. లేఖనమున నెద్దియో సవరించుచుంటిని. ఆత్మ తేజోవ్యాపకమున హస్తము స్పర్శాభ్యాసంబునకు యోగ్యముగాక నిర్వికారమై కేవల తేజోమాత్రమై యొప్పి నిరతిశయసుఖమును కలిగించెను. అట్టిసమయమున విశ్వాతీతుఁడగుటచే విశ్వసంబంధముగానే సంకల్ప వికల్పములును లేని యీశ్వరుఁడు మనోభావమును పొంది నేనుకొనినట్లీశ్వరుఁడనచు పలికె. అట్లు యుక్తిగా నీశ్వరభావమును పొందిన యేను స్వయముగా హస్తమునందు కమలరేఖను సృష్టించుకొంటిని అక్కమలరేఖ తదాదిగా నేఁటివఱకు నాముఖవర్చస్సునుబోలి లోకకళలతో పైకి తెల్లనై యున్నయది. సవరణానంతరము లేఖనము చేతఁబట్టుకొని పోష్టులో వేయుతలంపుతో లేచితిని. అంతప్రభువగు చిన్మాత్రుఁడు తన యథార్థస్వరూపమునుమాపి సమస్తేంద్రియాతీతునిజేసి నేనుపల్కినవిధముగా మనోభావమునుపొంది దిక్కులంతటను పూరింపఁబడిన నాదనంచుపలికె. సర్వశుభసంగ్రహంబగు ప్రభుదర్శనంబున వాసనాత్రయకూటంబగు భ్రమవీడి ఆయనిమిషముల కాలమున్నతటి జగదుత్పావనబుద్ధితో నదియిదియని చెప్పి చూపించుచు నీశ్వరుఁడు నాయందు మనోరూపుఁడయ్యెను. అట్లు జీవుఁడనైన నాయందు ఈశ్వరుఁడు చెప్పినట్టి చూపించునట్టి మనోరూపత నొందినది వాసనాత్రయ రహిత యమృతస్వరూప సాంద్రమాత్రుఁడనైన నాయందు జగద్భ్రమరూపమగు మనస్సు వ్యర్థముగా ఉట్టి వెలిఁగె

నశించెదనని బోధించుట కొఱకే గాని నన్ను అవ్యక్తస్వరూపసాంద్రమతుండను గా
జేయుట కేవల దృశ్యస్వరూపజీవమాత్రుండను జేసి నశింపజేయుటకు గాదు. మఱియు
బ్రహ్మమునందును సర్వము నేనంచును నేను పలికినట్లు పలికె. ఉత్తరమును పోస్టు
లో వేయుటకు నాలుగు మైళ్ల దూరమునున్న చేబ్రోలు గ్రామమునకు బోవు యావత్తు
దారిని బ్రహ్మస్వరూపసాంద్రుండనైయో దట్టముగు నవ్యక్తసర్గ మధ్యమునన్నో
జాగ్రత్స్వప్నముల నేర్పరించ రాకయుండి సుఖించితిని. పోస్టులో ఉత్తరము
వేయునపుడును ఎప్పటివలెకాక ఆత్మ యానందించెను. అందుచే నేను కృతార్థుం
డనైతినని నిశ్చయించితిని. మరలి స్వగ్రామమునకు వచ్చునపుడు ఆత్మ ఆనం
దించుచు నేయుండి మఱవరాని సుఖస్థితిని పొందించెను.

14. శివశక్తి. ఔషధము:—అనంతరమున గుంటూరు చేరితిని. మాపినతాతభా
ర్యయగు పోచిరాజు నందమ్మగారి గృహమున సుఖభోజనము సేయుచుంటిని
నేను లేఖనములు వ్రాసికొనియుండిన జడ్జి టి. టి. రంగాచారిగారిని దర్శింప
వలెనని సంకల్పించితిని. ఆరోగ్యమూ బాగుండలేదు. లేఖనములయందు
వ్రాసినదియూ తపోవంతులకును జ్ఞానవంతులకును నసాధ్యమగునది. వ్రాసిన
దియూ ఆత్మ సంతోషించుటకొఱకు గాని ఉద్యోగముకొఱకు గాదు. జడ్జిగా
రిని దర్శించకుండునున్న కార్యాపత్రికలయందు భ్రమించుదునేమో. దర్శించె
దనన్న వ్రాసినవిధమున నిర్వహించగలవాడని యడుగునేమో. చాలనన్న
ట్లయిన నేలవ్రాసితివనునేమో. చాలుదునన్న నిర్వహించజాలను. మఱి
యొక్కటి నేని వ్రాయించి సుఖజీవన మొసగ రాదాయన్న జ్ఞానినిగనుక అట్లు
చేయనుజాలను. జ్ఞానములేకన పోలేదు. ఉండిప్రయోజనములేదు. కాని
యెట్టకేలకు జడ్జిగారిని దర్శించెదనని దృఢనిశ్చయముచేసికొంటిని. కాని
ఆరోగ్యము లేమికల్లగదా మూడుదూరవలసివచ్చెనని దుఃఖించితిని. వశిష్ఠ
సందర్శనమాదిగా పెక్కువర్షములు లక్ష్యపూర్వకముగా ప్రపంచంబు లేదను
దృష్టితో నఖండకీర్తిని కామించి ఘోరతపంబుసేసిన యేను తుదకు వ్యర్థుండను
కావలసివచ్చెగదాయని దుఃఖించితిని. అట్లు దుఃఖించియు కానున్నది కాక
మానదను నిశ్చయముతో జడ్జి టి టి. రంగాచారిగారిని దర్శించ నుద్యుక్తుండ
నైతిని. జడ్జీగారును నేను కనుంబడిన నేదియే నొక యుద్యోగంబియ్యవలె
నని యుండిరి. కనుక నేను జడ్జీగారిని దర్శించిన కానున్న కార్యమునకు
భంగముకలిగి గోటమీటిన బోవుపనికి గొడ్డలితో పనిగల్గునంతటి కష్టమ్మ

దొరకొనునని భద్రకాళి నిశ్చయించె. అట్లు నిశ్చయించి లయశక్తియగు భద్రకాళి తనశక్తిచేత ఆరోగ్యమును మఱింత క్రుంగదీసి దారుణమును పెంచె. జ్ఞానివగుటవలన గలిగిన రోగము, మనమున విశ్రమములేమి, వేసవికాలము, దారుణపుసీల్లుకూడి భద్రకాళికి తోడ్పడె. అంతట నేను మఱింత దీనుడనై జ్ఞానము చేరద్రుండనై గడువరానికాలమునకు బద్ధుండనై జడ్జీగారిని సందర్శించు నుద్యమమునువదలి గురువులవారిని సందర్శింప వారిగ్రామమునకు వెళ్లితిని.

అప్పటికి వారమురోజులక్రిందట మాగురువులవారు నిమీలితలోచనులై యున్నతఱి నిర్నిమిత్తముగా "అదినారాయణ కడుడస్సియున్నవాడు ఉపౌష్ధ మొండతనికినిచ్చిన బాగయుండునని తోచెడిని. ఔషధమిట్లు చేసియిచ్చిన లెస్సకావాయని ఔషధక్రియమును తానెవ్వరైనది తెలియబడకుండజెప్పి" భద్రకాళిపనిరి. అట్లు మాగురువులవారి సందర్శనమునకుబోయి వారితో నాశరీరస్థితిని తెలియజేసికొని ఔషధముకొఱకు నేను ప్రార్థించితిని. వారు నాప్రార్థన నంగీకరించి ఔషధము నిచ్చెదనని చెప్పుచు జరిగినసంగతిని నాకు దెల్పిరిగాన తెలియగలిగితిని. గురువులవారు ఒకమండలమురోజులకు సరిపోవు నౌషధము నిచ్చిరి. అదిసేవించిన యనంతరమున రెండుమాసములకు సరిపోవు నౌషధమును నేను ప్రార్థింపగా నిచ్చిరి. అట్లౌషధసేవచే శరీర దారుణము తగ్గిన నొకవిధమున సుఖమును పొందియు నెప్పటివలె సాధ్యకృత్యములచే ప్రస్తుతమున నమృతానుభవము సేయించి క్రమమున సర్వవిధముల నీశ్వరసామ్యునిజేయు సర్వశుభావహంబగు భక్తియోగంబు సేయనేరమి దుఃఖ మధికమగుచు యవ్వన భాగ్యమున కాంతు విశేషము కల్గినవాడనైతిని. కాంతు సేయుటయేగాని యిచ్చువారొకరును ఉండరుగదా. అభ్యాగతిగొనుకొండు రెండుజాములకు మనగృహంబునకేతెంచిన నెట్లో భోజనంబిడి వెంటనే సాదరంబున సాగనంపుదుముగదా. ఇట్టిగతియే ఆయుర్వర్షములుగా యవ్వన భాగ్యకాంతుచే కేవల మభ్యాగతివృత్తినిపొందిన నాకును సంప్రాప్తించె. అట్లౌషధము నిచ్చినవెనుక నాలుగుమాసములవరకును మరల నౌషధము నియ్యకుండరయ్యె. జ్ఞానము తగ్గనిదయ్యె. భక్తియోగము జరుగనిదయ్యె. జడ్జీగారిని దర్శింపరాదయ్యె. దర్శింపక యనన్యుల సేవింపరాదయ్యె. జడ్జీగారు నన్ను ప్రచురించునను భయంబును విడువనిదయ్యె. అవమానము పొందనున్నదియని తోచనిదయ్యె.

15. సందివెలుగుబడి. ఔషధము. తమ్మునివివాహము. సంవత్సరాదిపండుగ. గురువులవారికష్టములు: దేవరహస్యము. గురువులవారికినిదర్శించుట సంతోషము. గురుపూజ. కార్యము:—అట్లు తోచియు చేయునదిలేక యూరక యుంటిని. ఇట్లుండ సంది వెలుగు గ్రామములో స్కూలుమేష్టరుపని ఖాళీ వచ్చెను. పూర్వము 1908 వ సంవత్సరములో ఆ గ్రామములో నాకలవ తన కొమాళ్లకు విద్య చెప్పించుకొనిన కన్నెగంటి రెడ్డెమ్మగారను కమ్మకులోద్భవుఁడొక్కరుఁడు నాయందలి ప్రేమచే మరలనాకు కబురుపంపెను. గురువులవారివలన ముక్తిని చెడనియారోగ్యమును పొంది పిమ్మట జడ్జిగారిని సందర్శించవలయునేని వ్రాసినట్లు నిగ్రహించెదనని కంకణము కట్టుకొనుదును గాకయని ప్రయత్నమున బడికి సమ్మతించితిని.

ఎంతగా జ్ఞానవైరాగ్యములుండెనో ఎంతగా నెల్లవిషములు నీళ్లవలె సామాన్యములు గావలెననియుండెనో యెంతగా కీర్తియందలి కాంక్ష నిలచియుండెనో యంతగా ముక్తికొఱకును చెడని యారోగ్యముకొఱకును గురువులవారికేలిలో కీల్లైతిని. అట్లు బడికిసమ్మతించి యౌషధమునిమిత్తమై గురువులవారికొఱకు కల్లూరుగ్రామమునకు వెళ్లితిని. అప్పుడు నేను మాగురువులవారికి "నేనుమీకు శాశ్వతకీర్తి నివ్వదలచియున్నాను. మీపాదములను పుష్పములతో పూజింపదలచియున్నాను. మంచియౌషధమును నాకనుగ్రహింపుఁడు" అని లేఖనము వ్రాసితిని. ఆకారణమునను నిజముగనట్లే జరుగనున్నదియనియును సిద్ధపురుషుఁడగుటచేత తెలిసికొనియుండెను. గనుక మాగురువులవారు నేనులేఖనమందు వ్రాసినట్లు జరుగనిది ఇఁకమీదట నిక్కబోవునది లేదని కడపటిసారి యౌషధముగా నిశ్చయించి యట్లు మూడవపర్యాయము రెండుమాసములకు సరిపోవు నౌషధమునిచ్చెను. ఈయౌషధమును రెండుమాసములు సేవించిన ఫలముతో దాగుణోపశమన మాత్రములగు పూర్వపు ఔషధములు రెండు సంవత్సరములు సేవించినను ఫలము సరిపోల్పరాదు. అట్టి యీయౌషధమునే చచ్చి దేవతలలోపుట్టి బాలుఁడనైన యేను వృద్ధిపొందుటకుగాను ఉద్దేశించి శ్రీగురుకాళి యిచ్చెననియె. ఈయౌషధమును 1910 సం॥ డి 1 డిశంబరు ప్రాంతమందు తీసికొంటిని. వెంటనే సందివెలుగు స్కూలుమేష్టరును అయితిని. ఈయౌషధమునకు నేను కల్లూరునకు వెళ్లినప్పుడే "తనను పరమహంసయని పేరు పెట్టుకొనుమని శ్రీరాములవారు తనతో చెప్పిరి" అని మాగురువులవారు నాతో చెప్పియుండిరి.

మాతమ్ముఁడు చక్రపాణిరావు వివాహము 1911 సం॥ ది 16 ఏప్రిల్ ప్రాంతమున జరిగెను.

పిమ్మట 15 దినములకు సంవత్సరాదిపాడ్యమి పండుగ వచ్చెను. కవిచీమం చముక్రిందికి రాలెనిమ్మెలు పట్టించుకొనిపోవుట తటస్థించి వల్లూరుగ్రామములో పండుగదినమున నుండలేనైతిని. పండుగదినమున మాగురువులవారు వల్లూరులో లేదయ్యె. చల్లావారికి పెంపుడిచ్చఁబడిన వారితమ్ముఁడు చల్లా సూర్యనారాయణమూర్తిగారు నన్ను పండుగదినమున లెస్సగా సన్మానించి సాదరంబున భోజనంబిడి ప్రస్తావనవశమున నన్ను "విశేషకాలములేదు. త్వరలోనే ముక్తిని పొందెదవు. మఱియు మునుపటి యౌషధంబును తీసికొనియెదవు" అనియె.

రాజేశ్వరులగు మాగురువులవారి భార్యాపితరులును సోదరియును మామయును ధనాకాంక్షచే పట్టుబడి శ్రీరామసామ్యుఁడగు మాగురువులవారిని సర్వజనోత్కృష్టునిఁగా దలంపనేరక సామాన్యజన్మునిగాను తమవంటి నరునిగాను భావించి ద్రవ్యాకర్షణ సేయనేరఁడని చేసిన యవమానములు మనుష్యమాత్రునకు జాలింబుట్టింపకఁబోవు. ఇట్లవమానింపఁబడి విడిమైనంగాని పెక్కండ్రధికారులగు వారు ముక్తిని బొందఁజాలరని దేవరహస్యము.

అట్టి యవమానస్థితిని దగిలియున్న మాగురువులవారిని సందర్శించునిమిత్తమును వారొసఁగు క్షేమముకొఱకును నేను ది 10 మెయి ప్రాంతమున మూలపూరుగ్రామమునకు వెళ్లితిని. మాయుభయులకును పరస్పరము ఒకరివల్ల ఒకరికి క్షేమము కలుగునట్లు విధి నిర్మాణించియుండినది యెఱిఁగియుండెను. తప్పదను నిశ్చయముతో సాదరంబున భోజనంబిడి స్నేహసంభాషణము కొంతవడి జరిపెను. ఎప్పటికైనను నాకు శుభము కలుగకపోదను నిశ్చయముతో నేనును ధన్యతముఁడనుగా తలంచి సంతృప్తుఁడనైతిని.

తరువాత గురువులుగారు వారముకో జూలలోనే నందివెలుగుకు దయచేసిరి. ఒకనెలరోజులు నాయొద్దనుండిరి. పిమ్మట వారికి కొంతపైకమిచ్చి కార్యమునకు వెళ్లితిని.

16. గురువులవారి కొండవరాక:—కార్యానంతరమున మాగురువులవారిని నాయొద్దనే యుండుఁడని ప్రార్థింపగా వారును సమ్మతించియుండిరి. ఇట్లొకము

డలమురోజులు నాయొద్దనుండి గురువులవారు తమతమ్మునియొద్దను కల్లూరు గ్రామమునకు వెళ్లిరి.

17. గురువులవారు మూడవపర్యాయము అస్మద్గృహమునకేతెంచుట. ఉద్దేశము. భావికాలసూచకమగు పూర్వపు స్వప్నముయొక్క ప్రత్యక్షానుభవప్రారంభము. గురువులవారి రౌద్రము. గురువులవారికి కొమారుఁడనై పుట్టుట. కులవిద్య నభ్యసింపఁదగినకాలమువచ్చుట. మహర్నవమి దీపావళి. గురువులవారు నన్ను వెంటబెట్టుకొని కల్లూరునుండి బయలువెడలుట. స్వప్నముయొక్క ప్రత్యక్షానుభవముపరి సమాప్తి:—గురువులవారు మూడవపర్యాయము 1911 సం॥ ది 20 అక్టోబరు ప్రాంతమున మాయుభయుల పూజలందుటకు నందివెలుగుకు విజయంచేసిరి. నేను ముక్తినిఁబొందగలుగుదునని తలంచితిని. వారును నావలన శాశ్వతకీర్తి తమకు కలుగునని యెంచియుండిరి. కాని పెక్కుకష్టములు పెట్టినది గురుశిష్యన్యాయము జరుగనిది మోక్షాపేక్షచే ఇతరేతర ధర్మములయందు ఐక్యములేమి కనుబడనిది అనన్యభక్తితో తనను గొలువనిది తనకు శాశ్వతకీర్తి కలుగదని తలంచిరికాని పైనజెప్పిన వేవియు జరుగనిదియే తనకు శాశ్వతకీర్తి కలుగునుపాయముండెనని తలంపనేరరైరి.

అట్లగుటంజేసి వారువచ్చిన దాదిగా మోక్షేతర ధర్మములయందు రాగమును తానెన్నికష్టములుపెట్టినను తనయందు ద్వేషము లేక నిశ్చలభక్తితో నిలువగల నేమో చూడవలెనని తలంపుగొనిరి. ఆకారణమున పరస్పరము మాయుభయులకును నడచిన ప్రవర్తనము వింతయై ఒరులకు స్వప్నమునందలి మొదటిభాగమును బోలినదై సామాన్యవిధముననే డిశంబరు ఆఖరువరకు నడచినదయ్యెను. మాగురువులవారు జరామరణరహితులగు సిద్ధపురుషులనికాని నేను మోక్షాపేక్షతో వారిపరిచర్య చేయుచుంటినని గాని ఒకరును తెలియజాలరైరి.

అది కారణంబుగా త్వరలోనే నన్ను ధన్యునిజేయవలయునని నేను తానును శాశ్వతకీర్తిని పొందవలెననియును ఉద్దేశించి చూపనగు విపరీతముగానట్లు పరిచర్య లెప్పగాఁగొన ప్రారంభించిరి. వారు కోరినట్లు పరిచర్య ప్రపంచమునందు రాగమును గురువులవారియందు ద్వేషమునువదలి చక్కగాజేసి మెప్పించితిని. ఇట్టి కఠినపరీక్ష డిశంబరు ఆఖరున ప్రారంభించి 1912 సం॥ ది 20 జులయివరకు నిలిచెను. అప్పటికి కన్నెగంటి రెడ్డెమ్మగారికి పనికొమాళ్లను తెనాలిలోనో గుంటూరులోనో

ప్రవేశపెట్టదలచి నన్ను కోరిన నేనట్లేచేసితిని. ధర్మము ననుసరించి బడియుండు నంతవరకు నేను పైన జెప్పిన విధమున రాగద్వేషములనువదలి గురువులవారిని సేవించ వలసినదేయగును. ఈ రాగద్వేషములనువదలి గురువులవారిని సేవించినకాలము పూర్వపు స్వప్నముయొక్క రెండవభాగపు ప్రత్యక్షానుభవమయ్యెను. చదువరుల కెల్లరకును అకాలమంతయును నేను యథాశాస్త్రీయముగా చనిపోయియుండినసంగతి విశదముకాకపోదు. అట్లు బడిపోవుటచేత ఒకవేళ పితృసంబంధమగు వాస్తయుండినను దానిచేత తనను పూజింపుమనుట గురువులవారికి ధర్మము కాదుగనుక ధర్మమునకు ధర్మమునుకాగా నాయందలి ప్రేమచేతనుకూడా గురువులవారు నేను తనకు యథాశాస్త్రీయముగా కొమారుడనై పుట్టినది యెఱిగి తనతో రమ్మనిరి. నాచేత సత్కృత్యము చేయంబడుటయును వృత్తినిబొందినదై నాయాజ్ఞానుసారముగా కోడూరుగ్రామములో నాభార్య జననమందెను. నేనట్లు మనుష్యులలో నుండి వచ్చి గురువులవారికి పుత్రుడనై కల్లూరుగ్రామములో దేవతలగు మాగురువులవారు వారలమ్ముడు సూర్యనారాయణమూర్తిగారు వీరలలో ఒకడనై పుట్టితిని. దేవతలందరును పైనబోవుచు "సెబాస్! ఘనలో తప్పక యుండవలసినవాడు వీడు గడచిన తొమ్మిదిసంవత్సరముల కర్మమై యిప్పుడు ప్రకృతి మగ్నమై యున్న యీతని సుగుణములును నిర్గుణస్వభావమును ఎప్పుడో కో చూచుటయని యువిళ్లూరుచున్నారము. పుత్రవత్సలుడగు తండ్రి లెస్సగా పోషించి యీతనిని అచిరకాలంబున మాకోర్కెకి వచ్చువానింగా చేయుగాతని యని తలంచుచుండిరి.

అట్లుపుట్టి తదనంతరమున ఒకనెల పదియేనుదినములకు వినాయక దేవర చవితిగాగా అప్పటికి బాల్యమందవదలి కులవిద్య నభ్యసింప నధికారినైతిని. కాని మానాయనగారు నాకు కులవిద్య నుపదేశించినవారుకారు తరువాత నెలనాళ్లకు మహర్నవమికి మానాయనగారు నాకు కులవిద్య నుపదేశించి అప్పుడే నేనుకోరిన చోట వివాహముచేయుదునని తలంచితినిగాని యూవస్తువు వృథాతలంపేయయ్యెను. తరువాత దీపావళిపండుగకైన నింతవిద్యనిచ్చి వివాహము చేయకబోవుదురాయని నమ్మితినిగాని యీనమ్మకమును వృథాయయ్యె. నామీద మానాయనగారికి ప్రేమ లేదేమో అనుకొందమన్న అట్లు లేకపోలేదు. ఇంటిలో పెత్తనమంతా నాదే. పెట్టెలో పైకమంతా నాదే. నేనెంతఖర్చుపెట్టినను అదేమియనువారులేరు. ప్రతిపూట నెయ్యికొల్ల. పెరుగుకొల్ల. ఏదియును తరుగులేదు. వస్త్రములన్నియును నావే. కోట్లన్నియును నావే. నామాటయన్న మా నా య న గారికిని మాకక్కయ్యగారికిని మహాగౌరవము. కూర్చుండుమన్న కూర్చుండవారలు నిలువుండన్న నిలుచుండువారలు. కనుక మా నా

డలమురోజులు నావద్దనుండి గురువులవారు తమతమ్మునియొద్దకు వల్లూరు గ్రామమునకు వెళ్లిరి.

17. గురువులవారు మూడవపర్యాయము అస్మద్గృహమునకేతెంచుట. ఉద్దేశము. భావికాలసూచకమగు పూర్వపు స్వప్నముయొక్క ప్రత్యక్షానుభవప్రారంభము. గురువులవారి రౌద్రము. గురువులవారికి కొమారుడనై పుట్టుట. కులవిద్య నభ్యసింపదగినకాలమువచ్చుట. మహోత్సవము దీపావళి. గురువులవారు నన్ను వెంటబెట్టుకొని వల్లూరునుండి బయలువెడలుట. స్వప్నముయొక్క ప్రత్యక్షానుభవముపరి సమాప్తి:—గురువులవారు మూడవపర్యాయము 1911 సం॥ ది 20 అక్టోబరు ప్రాంతమున మాయుభయుల పూజలందుటకు నందివెలుగుకు విజయంచేసిరి. నేనును ముక్తినిబొందగలుగుదునని తలంచితిని. వారును నావలన శాశ్వతకీర్తి తమకు కలుగునని యెంచియుండిరి. కాని పెక్కుకష్టములు పెట్టనిది గురుశిష్యన్యాయము జరుగనిది మోక్షాపేక్షచే ఇతరేతర ధర్మములయందు లక్ష్యములేమి కనుబడనిది అనన్యభక్తితో తనను గొలువనిది తనకు శాశ్వతకీర్తి కలుగదని తలంచిరికాని పైనజెప్పిన వేవియు జరుగనిదియే తనకు శాశ్వతకీర్తి కలుగనుపాయముండెనని తలంపనేరరైరి.

అట్లగుటంజేసి వారువచ్చిన దాదిగా మోక్షేతర ధర్మములయందు రాగమును తానెన్నికష్టములుపెట్టినను తనయందు ద్వేషములేక నిశ్చలభక్తితో నిలువగల నేమో చూడవలెనని తలంపుగొనిరి. ఆకారణమున పరస్పరము మాయుభయులకును నడచిన ప్రవర్తనము ఫలితమై జనులకు స్వప్నమునందలి మొదటిభాగమును బోలినదై సామాన్యవిధముననే డిశంబరు ఆఖరువరకు నుండినదయ్యెను. మాగురువులవారు జరామరణరహితులగు సిద్ధపురుషులనికాని నేను మోక్షాపేక్షతో వారిపరిచర్య చేయుచుంటిననిగాని ఒకరును తెలియజాలరైరి.

అది కారణంబుగా త్వరలోనే నన్ను ధన్యునిజేయవలయుననియును తానును శాశ్వతకీర్తిని పొందవలెననియును ఉద్దేశించి చూపులకు విపరీతముగునట్లు పరిచర్య లెస్సగాగొన ప్రారంభించిరి. వారు కోరినట్లు పరిచర్య ప్రసంగమునందు రాగమును గురువులవారియందు ద్వేషమునువదలి చక్కగాజేసి మెప్పించితిని. ఇట్టి కఠినపరీక్ష డిశంబరు ఆఖరున ప్రారంభించి 1912 సం॥ ది 20 జూలయివరకు నిలచెను. అప్పటికి కన్నెగంటి రెడ్డెమ్మగారికి లేకకొమాళ్లను తెనాలిలోనో గుంటూరులోనో

ప్రవేశపెట్టదలచి నన్నుకోరిన నేనట్లేచేసితిని. ధర్మము ననుసరించి బడియుండు నంతవరకు నేను పైన జెప్పిన విధమున రాగద్వేషములనువదలి గురువులవారిని సేవించ వలసినదేయగును. ఈ రాగద్వేషములనువదలి గురువులవారిని సేవించినకాలము పూర్వపు స్వప్నముయొక్క రెండవభాగపు ప్రత్యక్షానుభవమయ్యెను. చదువరుల కెల్లరకును అకాలమంతయును నేను యథాశాస్త్రీయముగా చనిపోయియుండినసంగతి విశదముకాకపోదు. అట్లు బడిపోవుటచేత ఒకవేళ పితృసంబంధమగు నాస్తియుండినను దానిచేత తనను పూజింపమనుట గురువులవారికి ధర్మము కాదు గనుక ధర్మమునకు ధర్మమునుకాగా నాయందలి ప్రేమచేతనుకూడా గురువులవారు నేను తనకు యథాశాస్త్రీయముగా కొమారుడనై పుట్టినది యెఱిగి తనతో రమ్మనిరి. నాచేత నంత్యము చేయంబడుటయును ప్రాప్తిబొందినదై నాయాజ్ఞానుసారముగా కోడూరుగ్రామములో నాభార్య జననమందెను. నేనట్లు మనుష్యులలో నుండి వచ్చి గురువులవారికి పుత్రుడనై నల్లూరుగ్రామములో దేవతలగు మాగురువులవారు వారిమిత్రుడు సూర్యనారాయణమూర్తిగారు వీరలలో ఒకడనై పుట్టితిని. దేవతలందరును పైనబోవుచు "సెబాస్! మనలో తప్పక యుండవలసిన వాడు వీడు గడచిన యెనిమిదిసంవత్సరముల కిర్మసై యిప్పుడు ప్రకృతి మగ్నమై యున్న యీతని సుగుణములును నిర్గుణస్వభావమును ఎప్పుడోకో చూచుటయని యువ్విళ్లూరుచున్నారము. పుత్రవత్సలుడగు తండ్రి లెస్సగా పోషించి యీతనిని అచిరకాలంబున మాకోర్కెకి వచ్చువానింగా చేయుగాతని యని తలంచుచుండిరి.

అట్లుపుట్టి తదనంతరమున ఒకనెల పదియేనుదినములకు వినాయకదేవర చవితి గాగా అప్పటికి బాల్యమంతయు గలవిద్య నభ్యసింప నధికారినైతిని. కాని మానాయనగారు నాకు కులవిద్య నుపదేశించిన వారుకారు తరువాత నేటిరోజులకు మహాన్నవమికి మానాయనగారు నాకు కులవిద్య నుపదేశించి అప్పుడే నేనుకోరిన చోట వివాహముచేయుదునని తలంచితినిగాని యీవస్తువు వృథాతలంపేయయ్యెను. తరువాత దీపావళిపండుగకైన నింతవిద్యనిచ్చి వివాహము చేయకపోవుదురాయని నమ్మితినిగాని యీనమ్మకమును వృథాయయ్యె. నామీద మానాయనగారికి ప్రేమ లేదేమో అనుకొందమన్న అట్లు లేకపోలేదు. ఇంటిలో పెత్తనమంతా నాదే. పెట్టెలో పైకమంతా నాదే. నేనెంతఖర్చుచేసికొన్నను అడిగేవారులేరు. ప్రతిపూట నెయ్యికొల్ల. పెరుగుకొల్ల. ఏదియును తరుగులేదు. వస్త్రములన్నియును నావే. కోట్లన్నియును నావే. నామాటయన్న మా నా య న గారికిని మాకక్కయ్యగారికిని మహాగౌరవము. కూర్చుండుమన్న కూర్చుండవారలు నిలచుండుడన్న నిలుచుండువారలు. కనుక మా నా

యునకక్కయ్యగార్లకు నామీద ప్రేమ లేకపోలేదు. ఏమికారణముచేత నాయొక్క శ్రేయస్సును మానాయనగారు ఉపేక్షించియున్నారు? అని నాలోనేను విచారించుచుంటిని. అట్టిసమయములో మానాయనగారు నన్ను వెంటబెట్టుకొని కల్లూరు నుండి బయలుదేరి నందివెలుగునకు వచ్చిరి. అప్పుడు నేను వారినివీడ్కొని తండ్రి కొడుకులమగు మాయుభయుల శ్రేయస్సునుగోరి దక్షిణాభిముఖుడనై పయనమైతిని. భార్య పుట్టినింటవదలి భార్యను పుట్టినింటనదలి గురువులవారియొద్ద నాయీ గడపిన మూడుమాసముల యిరువదిదినములును స్వప్నపు మూడవభాగముయొక్క ప్రత్యక్షానుభవమైయుండెను. ఇట్లు స్వప్నముయొక్క ప్రత్యక్షానుభవము ముగిసెను.

18. దక్షిణయాత్రలు సేవించుటచేపొందినప్రయోజనము:—అట్లు 1912 సం॥ ది 16 నవంబరు తారీఖున దక్షిణాభిముఖుడనై పయనమై శ్రీరంగమునకు వెళ్లితిని. శ్రీరంగనాయకులవారిని దర్శింపగల్గితినిగాని కోరిన గుంటూరు జడ్జి రాయబహదూరు టి. టి. రంగాచారిగారు అచ్చటలేరైరి. వారు తిరువళ్లూరు పురీనివాసులని తెలిసి అచ్చటికి వెళ్లితినిగాని పూర్వము నేనువారికి వ్రాసియుండిన కాకితములేమియును వారియొద్దలేవయ్యెను. ఉండినయెడల నేను వ్రాసియుండిన కాకితములు పంపించవలసినదని ఎంతయో ప్రార్థించుచు 1912 సం॥ జూలయి 14, 21, 30 తేదీలన నేను వారిపేరటికి శ్రీరంగమునకు వ్రాసియుండిన మూడులేఖనములును తనకు శ్రీరంగమునుండి వచ్చెననియును అవియును తనవద్దలేవనియును చెప్పిరి. కనుక మరలి 1913 సం॥ ది 26 వ మార్చి తారీఖున గుంటూరునకు వచ్చితిని. నేను పూర్వము వ్రాసియుండిన కాకితములు రికార్డైయుండెనేమో విచారించిన గడచిన జనవరినెల రెండవతేదీన అవి నశింపజేయబడెనని తెల్పిరి.

ఒక్కటియగు నాత్మతత్త్వంబున రూఢమూలంబగునటుల ధ్యానము నభ్యసింపగల నేర్పుగలవారలు మహాస్థలములయందు అత్యంత సుఖముగా చిత్సూర్యోదయమును పొందగలిగి సుఖింపనేర్తురు.

గురుకార్యార్థమైయే వెళ్లక తప్పకయే యిట్లు దక్షిణాభిముఖుడనై వెళ్లి గడపక తప్పని నాలుగు మాసములకాలమున లేఖన మొక్కటియైనను వేయక భార్యనగయిరాగను దుఃఖింపజేసియును వచ్చి దేవతలలో పుట్టినది ప్రత్యక్షము

సేసియను జడ్జీగారికి వ్రాసిన కడపటిలేఖనముయొక్క అంతమందు కనఁబడిన లక్ష్యమును ప్రత్యక్షానుభవము సేసినవాఁడనైతిని.

19 విన్నపము:—కర్మయోగము సిద్ధియగుటచేతనుగాని పరమగురువులవల్ల లక్ష్యపూర్వకముగా ఆత్మయొక్క బహిర్తత్త్వము తెలుపఁబడుటవల్లగాని అవ్యక్తరూపమున ఆత్మానుభవము సేసి సంకల్పరహితులగు దరింతియగాని భగవత్స్వరూపుఁడగు పరమగురువును ప్రత్యక్షమున పూజించి తదనుగ్రహమునుపొంది "ఆత్మయొక్క అంతర్తత్త్వమును" బోధింపబడనియెడల జీవసంబంధమగు తెలివిని అఖండాద్వితీయ పరిపూర్ణమును పరమాత్మస్వరూపమును అగు తెలివియందు ఐక్యముజేయ వేర్పు గలుగదు గనుక అట్టివారలెవరును ఆత్మసాయుజ్యమున జ్ఞానము ననుభవింపను శరీరమును శాశ్వతముగా నిలుపుకొనుటయను మోక్షమునుగాని కోరినప్పుడు శరీరమును వదలి పరమాత్మ యగుటయను మోక్షమునుగాని పొందనేరరు. కనుక శ్రీసద్గురుమూర్తులగు నస్మదాచార్యులవారిని చక్కఁగా సేవించి మోక్షమును పొందుదురుగాకయని ప్రార్థించుచున్నాను.

గురువు భగవంతుఁడగుట నిశ్చయము. ఏలననఁగా ఉపనిషత్తులు భాష్యములు ఎన్నిపర్యాయములు చదివినను ఏకరువుబెట్టినను తఱచినను వెన్నదీసినను సద్గురువుచేత తత్త్వోపదేశము వడయనిది మోక్షములేదు. ఇది సత్యము. సత్యము. సత్యము. పురుషుఁడు తత్త్వోపదేశమును పొందినమీదట జాగరూకుఁడై భగవంతునారాధించిన అప్పటికి పురుషప్రయత్నము తత్త్వము తెలియుట భగవదనుగ్రహము అను నీమూఁడును ఏకమై జీవసంబంధమగు తెలివిని పరమాత్మసంబంధమగు తెలివియందు ఐక్యముచేయ సమర్థుఁడైన తరువాతనుకూడా ఆపురుషుఁడు సంకల్పములను వదలకయే అనగా సంకల్పములు బెట్టుకొని జీవసంబంధమగు తెలివిని పరమాత్మస్వరూపమగు తెలివియందు ఐక్యముచేసి శరీరమును వదలినను ఓమ్మట పదివేల సంవత్సరములకైనను పూర్వపు సంకల్పానుసారముగా జీవుఁడై పుట్టునుగాని పుట్టకపోఁడు. కనుక సర్వసంకల్పములను వదలి ఆత్మయందు కలియవలయునని భావము. పురుషుఁడు ఏదైనను బాధపడునప్పుడు ఆబాధ ఆత్మకనిగాని జడమగు శరీరమునకనిగాని చెప్పుటకు వీలులేక అనుభవమునకుమాత్రము తప్పనిదై యుండునట్లు మోక్షము ఆత్మకనిగాని జడమగు శరీరమునకనిగాని చెప్పుటకు వీలులేదుగాని సద్గురువును

సేవించి "తత్త్వోపదేశము" ను పడయనిది మోక్షములేదను మాటమాత్రము నిశ్చయము. నిశ్చయము. నిశ్చయము.

దారాపుత్రాది విషయములయందలి కాంక్షయేదియో అదియే సంకల్పశబ్దవాచ్యమైయున్నది. విషము ఆశరీరమునే చంపును. సంకల్పములు ఎన్నియో శరీరములను చంపును. గనుకను జ్ఞానదృష్టియందు జన్మములను నవిలేక ఒకేగుణపరిణామమగుటయును కారణముగా సంకల్పమును బలవంతముగా వదిలిపెట్టగలవానికి మోక్షప్రాప్తి కలుగునుఅని వేదాంతగ్రంథములయందు వ్రాయబడియున్నను భగవదనుగ్రహమున సద్గురులాభముకలిగి తత్త్వోపదేశము పడయనిది మోక్షము కలుగనేరదని తెలియవలసినది.

20. చచ్చి దేవతలలోపుట్టుట—కేవలము భక్తియుక్తము:—స్వప్న త్రి రెండవభాగముయొక్క ప్రత్యక్షానుభవప్రకరణంబున గురువులవారు నన్ను కఠినముగా పరీక్షసేయ నుపక్రమింప నేను రాయబహద్దూర్ టి. టి. రంగాచార్ల గారియొద్దనుజని కార్ల వేర్లపడి లోకమాన్యులగు హరిశ్చంద్ర ధర్మజ విక్రమార్కాదులతోను నిర్గుణవస్త్వానుభవస్తవంబుల వశిష్ఠాదులతోను సమత్వము నెఱపునట్లు లోకవిదితముగా కంకణము గట్టుకొని నేనువ్రాసిన కాకితములైనను మూడుసంవత్సరములుగా వారి స్వాధీనానుభవములలోనుండి వారియాస్తియగు ద్రవ్యమును గ్రహించుటకు అర్హాధికారినై మాగురువులవారు పరమగురువులను కీర్తిని జగత్తున విస్తరింపనెంచి మాగురువులవారిని "సూర్య చంద్రాదులుండు వరకు జగత్తున నశింపనిదగు కీర్తినిచ్చెదను ఔషధక్రమమును ఆత్మతత్త్వమును బోధింపుడు" అని ప్రార్థించితిని. "కీర్తి యెవరికికావలెను? తనయుండవై పుట్టి అధికారివగు కాలమువరకునుండి వేటికొఱకు పుట్టిపెరిగితివో వాటిని తీసికొమ్ము" మనిరి. రాయబహద్దూర్ టి. టి. రంగాచార్లగారు నన్నెప్పటికైనను వార్తాపత్రికలయందు ప్రకటింపకపోదును భయంబు విడువనిదగుట చేత తనయుండనుగానిది యితరుల ద్రవ్యమును అపేక్షింపను. మఱియు కావలసినవాటియందు విరక్తినిపొందను. కనుక గురువులవారి నిర్బంధమునకు "చిత్త" మంటిని. ఫలవిద్య నభ్యసింపదగిన వయస్సు రానిది నేనెక్కడను పోరాదు గనుక వినాయకదేవర చవితివరకు నుంటిని. మహార్నవమివరకు నుంటిని. దీపావళివరకు నుంటిని. దీపావళిగడచి ఆరురోజులకెళ్ళున. పెండ్లి

కాయస్సును తప్పిపోవుచుండెను. నేనందరిట్టివాఁడనుగానాయేమి? వివాహమునందఁ జేతుకలుగనాయేమి? రాయబహద్దూర్ టి. టి. రంగాచార్లగారివద్ద నుండిన కాకితములను తీసికొనక నేను స్వయముగా గురువులవారికి కీర్తి నివ్వఁబూనిన వృథా ప్రయాసంబగునను భయముచేత వివాహేచ్ఛ యతిశయిల్లనూన్పులేమిచే దక్షిణయాత్ర సేయ నాయత్తమైతిని. దేవగురుడగు వశిష్ఠునిచే జ్ఞానోపదేశంబునడసి శరీరమంతటను తొలికిసలాడు వీరిదనముకలిగిన యేను సర్వసంతుష్టనడు శీతలం బావహిల్లినట్లు వైరాగ్యంబునవలి వసుపగా సుకోమలక్రయుత్తానమున నగ్నిప్రవేశము కాఁబోవుచుంటినినియును అజ్ఞాతవాసముచే మగ్నమంటినినియును దీపుని నిక్షించి కన్నతండ్రిసింబోలుమనియును నేను నివకు పూర్వమువ్రాసియుండిన కాకితములు పంపుమనియును జవాబైనను వ్రాయుమనియును 1912 సం॥ జూలయి నెలలో వ్రాసియుండిన మూడులేఖనములకు జవాబుగా “నీవుకోరిన కాకితములు గుంటూరులో దొరకవు” అని కార్డు వ్రాయబాలనిది రాయబహద్దూర్ టి. టి. రంగాచార్లగారు ఆయనయొద్దనుండినవనియే ననుకొనిన నా కాకితములు నాకు నిచ్చువిషయములో సందియపడితిని. కాకితములు నాకు దొరకనిది నేను గురువులవారికి కీర్తి నివ్వఁగలుగుదునో లేక వృథా ప్రయాసపడువాఁడనగుదునో యని చింతించితిని. కాకితములు గుంటూరులో నుండెననిమాత్రము ఎప్పుడును తోఁచనిదయ్యె. కనుక దక్షిణయాత్రవార్తియు తప్పనిదయ్యె. ప్రయోజనము విషయములో సందియము కలిగినదయ్యె. వివాహేచ్ఛ మెండయ్యె. గురువులవారిని వేటికిఁలను సేవించి కౌమారుఁడనై పుట్టితినో వాటిని పొందనిది వివాహమాడరాదనెయ్యె. “వివాహమున కిప్పుఁడేమితొందరలే. పర్యాయాలిన చేయరాదా? కోరినవాటి నిచ్చియే వివాహము చేసెదలే. ఇప్పుఁడేమితొందరవచ్చెను?” అని మాగురువులవారు జాగువ్యాపారముననుండిరి. నేనుమాత్రమట్లుగాక “ఎప్పుడు తత్త్వోపదేశమును పొందెదనా? ఎప్పుడు ఔషధక్రియమును తెలుపబడెదనా? ఎప్పుడు వివాహముచేసికొందునా? ఎప్పుడు కీర్తినందుఁడనగుదునా? ఎప్పుడు శరీరమును పంచభూతములలో సంక్రమింపఁదానితో నద్వితీయత్వమును పొందింతునా? ఎప్పుడు ప్రపంచంబులేదను దృష్టిప్రత్యక్షానుభవమునకు సిద్ధియగునా? ఎప్పుడు వశిష్ఠులవారివలె డెప్యూటీకలెక్టరుఁగాఁగుదునా?” యని యుంటిని. అట్లు వేగిరపడు నేను అబద్ధమున

కైనను పాల్పడి "మీరు నా కా కితములు నాకిచ్చినని మా గురువుగారు నాకు
నేను కోరినవాటినిచ్చెదరు. వివాహము చేయుదురు మీరు నా కాకితములని
చ్చిన ; నాకు వివాహము చేసినట్లు. కీర్తినిచ్చినట్లు. ఎంతయో యుపకార
ము చేసినట్లు" అని నీచమని మూఢులచే యెంచబడి నాకు కేవలము ధర్మయుక్త
మని తోచిన ముఖ్యులను చేసి అవసరము ననుసరించి వేషములు వేసికొనిరో
లేక వారికి వ్రాసియుండిన కడపటి యుత్తరమునందు చెప్పినవిధముగా ప్రవ
ర్తించెదనని కంకణముకట్టుకొనియో కార్యము సాధ్యము చేసికొన సమక
ట్టితిని. అట్లు గురువులవారికి ఎదురెత్తుగా ప్రవర్తించి శీఘ్రముగ శుభమును
పొందదలచిన నేను "అడుగులోనే హంసపాదా? నక్కయెక్కడ? దేవలో
కమెక్కడ? నీకును వారికిని పోలికయా?" యని పెద్దలవలన తిర
స్కారముకలిగి కార్యభంగము కాకుండునట్లు తిరువళ్లూరులో టి. టి.
రంగాచార్లగారిని దర్శించుటను మాగురువులవారికి ఉత్తరములువ్రాయు
వీలుపడదయ్యెను. అట్లు దర్శించి వెంటనే రైలుఎక్కి గుంటూరులో కాకి
తములు దొరకకపోయినప్పుడు నంబివెలుగును ఉత్తరము వ్రాయుటయును
అచ్చటికి వెంటనే వెళ్లి మాగురువులవారిని సందర్శించుటయును కలిగెను.
యాత్రవలన ప్రయోజనంబు కలుగకపోవునేమోనను భయంబుచేత యాత్ర
చేయదలచినట్లు చెప్పనైతిని. రైలుఛార్జి కావలయునని యడుగనైతిని.
1912 వ సం॥ ది 26 జూలయి ప్రాంతమున నేను పెనుకుదురుపాడునకు వెళ్లిన
ప్పుడు మాఅమ్మయును మాతమ్ముడును "నిన్నునమ్మి గింజలను అమ్మివేస్తిమి.
మాసంగతియేమీకు పట్టదుకదా! కష్టము లెన్నిపడితిమో యెఱిగియును ఎఱుం
గవు. నీవలన ఒకదమ్మిడీ యుపయోగముగదా!" అనగా వారికిని నాకును ఋణ
ముతీరెననుకొంటిని. నాకు వివాహమైయుండలేదు గనుక కోడూరునకు లేఖ
నము వ్రాయవలసినట్టి యవసరము కనుబడదయ్యెను. ఇట్లు నాదుమరణము
కేవలము ధర్మయుక్తమయ్యెను. బ్రహ్మ విష్ణ్వీశ్వరాదులకు సహితము నతిక్ర
మింపరానిదై జీవకోట్లనడుపు పరాప్రకృతిస్వరూపముగు "ధర్మము" ననుస
రించియే మాగురువులవారిసొత్తు ననుభవించుట కధికారినైతినని తెల్లడించుచుం
టిని గనుక నీతెల్లడించురూపమున "పుట్టితి" ననుభావమును ప్రకటించితిని.

కాని గడచిన దీపావళికే పెండ్లియస్సు విగిలి పిమ్మట సంక్రాంతి సంవత్స
రాది పండుగలును గడచిన నేను ప్రవర్తిసంబంధముగు కార్యముల భారము వహింప

గలిగి యాయనంతవాఁడనైతిని గనుక క్షణములో మిథ్యకానున్న ప్రవర్తివిషయమున వ్యర్థమగు చింతనువదలి మానారాయణగారు ప్రవృత్తిసంబంధమగు కార్యములను నడుపు నుపకరణంబగు సరస్వతిని వాకిచ్చి సమస్తవస్తు పరికరమును స్వాధీనముచేసి తాను సరస్వతియొక్క భర్తయగు బ్రహ్మముతో ప్రత్యక్షైక్యభావమును పొందియుండుట యర్థమని నాదుభావము.

21. గురువులవారి ప్రభావము:—భూత భవిష్యద్వర్తమానములను తెలియగలరు. మనస్సులోని సంగతులను తెలియగలరు. కన్నులు మూసికొనమనిచెప్పి కోరి నవస్తువులను చూపించగలరు. అతిచిత్రముగా స్వప్నములను ప్రదర్శింపఁజేయ గలరు. ఏసంగతినైనను తెలిసికొనదలచిన తెలిసికొనగలరు. ఇవియన్నియును పరమగురువు లక్షణములు.

22. ఆత్మానుభవమునందును అద్వితీయుఁడనగుటయందును వశిష్ఠసముఁడను కాగోరుచున్నాఁడను గనుక మద్గురువర్యులగు శ్రీకుల దుర్గాప్రసాదరావుగారు కాళికాదేవి నేను వృద్ధిపొందుటకుగాను వారితో చెప్పివెళ్లిన "యావధక్రమమును" నాకు తెల్పి "ఆత్మయొక్క అంతర్తత్త్వమును" నాకు బోధింతురుగాకయని మాగురువులవారిని ప్రార్థించుచు నింతటితో సర్వమును ముగించుచున్నాఁడను.

మంగళంభగవాన్విష్ణు । మంగళంమధుసూదనం । మంగళంపుండరీకాక్ష । మంగళంగరుడధ్వజ । నీలాచలనివాసాయ । నిత్యాయపరమాత్మనే । సుభద్రాప్రాణనాథాయ । శ్రీజగన్నాథాయమంగళం ॥

ఇట్లు బుధజనవిధేయుఁడు,
పోచిరాజు ఆదినారాయణ.

10364